

Діхтяренко Світлана Юріївна
кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(м.Умань)

ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ РИЗИКОВАНОЇ ПОВЕДІНКИ АКТИВНИХ СПОЖИВАЧІВ НАРКОТИКІВ

На сучасному етапі проблему зловживання психоактивними речовинами необхідно розглядати, перш за все, як проблему особистості, акцентувати увагу на профілактиці, яка дає можливість зберегти фізичне і духовне здоров'я.

Модель психосоціального втручання (МПВ) – це когнітивно-поведінкове втручання, спрямоване на профілактику ВІЛ серед активних споживачів ін'єкційних наркотиків, яке поєднує рекрутування учасників з цільової групи, індивідуальне консультування та комплексний супровід клієнтів. Ця комбінація сприяє зміні поведінки, що призводить до зниження ризикованої поведінки і до загального покращення стану здоров'я та подальшого орієнтування на здоровий спосіб життя клієнтів. МПВ включає в себе такі стратегії: готовність змінитися (модель зміни поведінки), мотиваційне інтерв'ювання, формування самоефективності, рольову індукцію та кейс-менеджмент.

Цілі МПВ є наступними: зниження рівня ризикованої поведінки щодо інфікування ВІЛ/вірусними гепатитами в результаті вживання ін'єкційних наркотиків та незахищених статевих контактів; залучення клієнтів до лікування від наркотичної залежності та до отримання медичних послуг; підвищення самоефективності клієнтів з метою забезпечення поведінкових змін і профілактики рецидивів.

Основною цільовою групою МПВ є чоловіки та жінки віком 18 років і старше, які вживають ін'єкційні наркотики. Втручання складається з семи структурованих сесій, які проводяться протягом 3-6 місяців, перша вступна сесія, п'ять сесій індивідуального консультування з комплексним

компонентом кейс-менеджменту, та одна завершальна сесія, де розглядаються та закріплюються досягнуті цілі і усуваються труднощі, що виникли впродовж втручання. Зміст сесій ґрунтується на основоположних принципах мотиваційного інтерв'ювання, що передбачає застосування орієнтованого на клієнта неконфронтаційного, підтримуючої підходу, спрямованого на зміну поведінки клієнтів.

Завданням втручання є підвищення мотивації клієнтів до зміни своєї ризикованої поведінки, щодо інфікування ВІЛ, внаслідок вживанням наркотиків та незахищених статевих контактів та розробка індивідуального плану для підтримки позитивних поведінкових змін. МПВ покликана допомогти клієнту позбавитися свого амбівалентного ставлення до зміни ризикованої поведінки шляхом запровадження більш безпечних альтернативних типів поведінки та підвищення своєї самоефективності задля подальшого дотримання цих типів поведінки. Клієнт визначає типи ризикованої поведінки, які він бажає змінити, опановує навички зниження ризику та вдається до заходів, необхідних для зниження рівня своєї ризикованої поведінки.

В цілому, втручання МПВ серед споживачів ін'єкційних наркотиків виявилось ефективним у зниженні рівня ризикованої поведінки щодо інфікування ВІЛ та у сприянні їх доступу до лікування наркотичної залежності.

Література

1. Звіт про результати виконання Загальнодержавної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009 – 2013 роки за 2012 рік [Текст]. – Київ, 2013. – 99 с.
2. Когнітивно-поведінкове втручання для зниження інфікування ВІЛ, ПСШ та вірусними гепатитами серед споживачів ін'єкційних наркотиків з використанням індивідуального консультування та кейс-менеджменту. Посібник із впровадження. – К., 2016.